

บทคัดย่อ

การศึกษาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณทะเลสาบสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณศึกษาในเรื่องของความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม คุณค่าและความสำคัญ การตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น การให้การศึกษา การรักษาสีงแวดล้อม และองค์กรในการจัดการ 2) สำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่ง และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณทะเลสาบสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือ แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในบริเวณทะเลสาบสงขลา (ทะเลน้อย ทะเลหลวง ทะเลสาบ และทะเลสาบสงขลา) และพื้นที่โดยรอบที่อยู่ห่างจากชายฝั่งเข้ามาในแผ่นดินประมาณ 1 กิโลเมตร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบประเมินศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และแบบสอบถามนักท่องเที่ยวในแหล่ง ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลในแต่ละแหล่ง โดยจะนำแบบสอบถามไปสอบถามนักท่องเที่ยวเฉพาะในแหล่งที่ได้คะแนนศักยภาพตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ผลการศึกษาปรากฏว่า

1. การประเมินศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งหมด 49 แหล่ง สามารถแบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกตามระดับคะแนนศักยภาพได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มที่มีระดับศักยภาพมาก (ได้คะแนนร้อยละ 66-80) จำนวน 8 แหล่ง คือ สถาบันทักษิณคดีศึกษา (ร้อยละ 77.12) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย (ร้อยละ 73.85) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สงขลา (ร้อยละ 68.27) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา (ร้อยละ 68.08) หาดสมิหลา (ร้อยละ 67.89) วัดมัชฌิมาวาสวรวิหาร (ร้อยละ 67.89) วัดเจียนบางแก้ว (ร้อยละ 67.89) และวัดท้ายขอ (ร้อยละ 66.35)

1.2 กลุ่มที่มีระดับศักยภาพปานกลาง (ได้คะแนนร้อยละ 50-65) จำนวน 22 แหล่ง คือ วัดป่าติโลยก์ (ร้อยละ 65.39) สวนสองทะเล (ร้อยละ 64.04) สวนป่าเปรม (ร้อยละ 64.04) วังเจ้าเมืองพัทลุง (ร้อยละ 63.46) หาดแสนสุขลำปำ (ร้อยละ 61.54) เขาตังกวน (ร้อยละ 60.58) วัดโพธิปฐมาวาส (ร้อยละ 60.39) วัดสุวรรณคีรี (ร้อยละ 60.19) วัดแจ้ง (ร้อยละ 59.04) เมืองสงขลาเก่าเชิงเขาแดง (ร้อยละ 59.04) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง (ร้อยละ 58.85) วัดบ่อทรัพย์ (ร้อยละ 57.12) เขาน้อย (ร้อยละ 57.12) วัดเขาน้อย (ร้อยละ 56.92) วัดวัง (ร้อยละ 56.92)

สวนพฤกษศาสตร์พัทลุง (ร้อยละ 56.92) วัดวิหารเบิก (ร้อยละ 55.96) วัดบางเจียด (ร้อยละ 55.00) วัดโล伽าราม (ร้อยละ 54.23) วัดแหลมพ้อ (ร้อยละ 54.23) วัดภูผาเบิก (ร้อยละ 52.89) และวัดศิริวรรณาวาส (ร้อยละ 50.19)

1.3 กลุ่มที่มีระดับศักยภาพน้อย (ได้คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 50) จำนวน 19 แห่ง คือ วัดศาลาหัวยาง(ร้อยละ 49.42) สุสานพระยาแขก(มรหุ่ม) (ร้อยละ 49.04) วัดยางงาม (ร้อยละ 48.85) ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองสงขลา (ร้อยละ 48.65) วัดแหลมจาก (ร้อยละ 47.29) ศาลเจ้าปู่ทวดหัวเขาแดง (ร้อยละ 45.69) ป้อมปากน้ำแหลมทราย (ร้อยละ 44.73) วัดสูงเกาะใหญ่ (ร้อยละ 43.17) วัดป่าขอม (ร้อยละ 43.15) แหลมจองถนน (ร้อยละ 43.00) สุสานตระกูล ณ สงขลา (ร้อยละ 42.65) ศาลาหลบเสือ (ร้อยละ 42.12) แหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาสิงหน้อ (ร้อยละ 41.31) เจดีย์เขากูฎี (ร้อยละ 41.23) เกาะสี่เกาะห้า (ร้อยละ 41.19) หาดไข่เต่า (ร้อยละ 41.15) ศาลาป่อแก้งและสุสานเจ.วี.ลาร์เซน (ร้อยละ 39.23) พิพิธภัณฑ์ชุมชนแหลมโพธิ์ (ร้อยละ 38.08) และศาลากวาง (ร้อยละ 37.31)

2. ผลการสอบถามนักท่องเที่ยวในแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีระดับศักยภาพมากและปานกลางพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในทุกแหล่งแสดงความคิดเห็นให้มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม คุณค่าและความสำคัญ การตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น และการจัดการ ในแหล่งที่มีระดับศักยภาพมากและมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากจะได้รับความคิดเห็นที่หลากหลายกว่าแหล่งที่มีระดับศักยภาพปานกลาง และมีจำนวนนักท่องเที่ยวน้อยกว่า โดยความคิดเห็นจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นประโยชน์มากต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณทะเลสาบสงขลา

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณทะเลสาบสงขลา ควรพัฒนาตามศักยภาพของแหล่ง การจัดการของชุมชน และความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยการพัฒนายังต้องยึดหลักการและปรัชญาของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างเคร่งครัด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstract

The objectives of the study of the potentials of eco-tourist resource sites around the Songkhla Lagoon were: 1) to survey and assess the said potentials with reference to ease of access, facilities, environment, value and importance, responsiveness of local people, education, environmental preservation, and management agency, 2) to survey and study tourists' desires regarding the sites, and 3) to propose a perspective on the development of eco-tourism around Songkhla Lagoon. The sample of the study consisted of the tourist sites around the Songkhla Lagoon (Lesser Sea, Greater Sea, Lake, and Songkhla Lagoon) and the surrounding area approximately one kilometer inland. The instruments of the study were: a form for assessment of the said potentials and a questionnaire constructed for data collection at each site and administered to tourists only at the sites which scored 50 per cent and above on potential. Following are the findings of the study.

1. On the basis of the outcome of the assessment of the said potentials of a total of 49 sites, the sites could be divided by level of score on potential into three groups.

1.1 The group at high potential level (scoring 66-80 per cent) consisted of eight sites: Institute for Southern Thai Studies (77.12 per cent), Lesser Sea Wildlife Sanctuary (73.85 per cent), National Museum at Songkhla (68.27 per cent), Songkhla lagoon Wildlife Sanctuary (68.08 per cent), Samila Beach (67.89 per cent), Matchimawasworawihan Monastery (67.89 per cent), Khian Bang Kaeo Monastery (67.89 per cent), and Thye Yaw Monastery (66.35 per cent)

1.2 The group at moderate potential level (scoring 50-65 per cent) consisted of 22 sites: Pa Lilai Monastery (65.39 per cent), Twin Sea Park (64.04 per cent), Pa Prem Park (64.04 per cent), Residence of Phatthalung Governor (63.46 per cent), Saensuk Beach at Lumpum(61.54 per cent) Tang Kuan Hill (60.58 per cent), Phothipattamawas Monastery (60.39 per cent), Suwankhiri Monastery (60.19 per cent), Chaeng Monastery (59.04 per cent), Old Songkhla City at the foot of Daeng Hill (59.04 per cent), Greater Sea Wildlife Sanctuary (58.85 per cent), Baw Sup Monastery (57.12 per cent), Noi Hill (57.12 per cent), Noi Hill Monastery (56.92 per cent), Wang Monastery (56.92 per cent), Phatthalung Botanical Garden

(56.92 per cent), Wiham Boek Monastery (55.96 per cent), Bang khiat Monastery (55.00 per cent), Lokaram Monastery (54.23 per cent), Laem Phaw Monastery (54.23 per cent), Phupha Boek Monastery (52.89 per cent), and Siriwannawas Monastery (50.19 per cent).

1.3 The group at low potential level (scoring less than 50 per cent) consisted of 19 sites: Sala Hua Yang Monastery (49.42 per cent), Tomb of Moslem Ruler Marhoom (49.04 per cent), Yang Ngam Monastery (48.85 per cent), Songkhla City Pillar Shrine (48.65 per cent), Laem Chak Monastery (47.29 per cent), Chao Poo Thuat Shrine at Daeng Hill (45.69 per cent), Mouth-of-Lagoon Fortress at Laem Sye (44.73 per cent), Soong Kaw Yai Monastery (43.17 per cent), Pa Khom Monastery (43.15 per cent), Chong Thanon Cape (43.00 per cent), Cemetery of Na Songkhla family (42.65 per cent), Tiger-Evading (42.12 per cent), Sathing Maw Pottery Production Site (41.31 per cent), Kuti Hill Pagoda (41.23 per cent), Kaw See Kaw Ha (41.19 per cent), Khai Tao Beach (41.15 per cent), Sala Baw Keng and J.V. Larsen Tomb (39.23 per cent), Laem Pho Community Museum (38.08 per cent), and Sala Kuang (37.31 per cent).

2. On the basis of inquiries made of tourists at the sites on high and moderate levels, it was found that the majority of tourists felt that further development was needed regarding the aspects of ease of access, facilities, environment, value and importance, responsiveness of local people and management. At the sites on high potential level with a large number of tourists, the opinions expressed were more varied than at the sites on moderate potential level with a smaller number of tourists. Most of the opinions expressed by tourists were very useful to the development of the sites for eco-tourist purpose and to the development of eco-tourism around the Songkhla Lake.

3. For perspective on the development of eco-tourism around the Songkhla Lagoon, the sites should be developed in accordance with their potentials, with community management capabilities and with tourists' desires. The development should adhere strictly the principles and philosophy of eco-tourism so as to attain sustainable development.